

**Objaśnienia przyjętych wartości do Uchwały Nr: XXXVI/252/13
Rady Miejskiej w Łobzenicy.
z dnia 30 grudnia 2013 roku
w sprawie: „ Uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej GMINY
ŁOBZENICA
na lata 2014 – 2024 „ .**

Wieloletnia Prognoza Finansowa została nałożona ustawowo na Gminę obowiązkowo do sporządzania począwszy od roku 2011 przepisami *Ustawy o finansach publicznych z 27 sierpnia 2009 roku*.

WPF jest instrumentem nowoczesnego zarządzania finansami publicznymi i dokumentem strategicznym Gminy, dokumentem wieloletnim, który stanowi podstawę rozwoju samorządu. Głównym celem wprowadzenia jej jako narzędzie do prowadzenia oceny sytuacji finansowej jednostki samorządu terytorialnego przez organy mieszkańców, instytucje finansowe, organy nadzoru oraz wszystkich pozostałych zainteresowanych. Zestawienie poszczególnych kategorii dochodów i wydatków budżetowych, pokazuje sytuację finansową Gminy w przyszłych latach oraz pozwala na dokonanie analizy możliwości inwestycyjnych Gminy i ocenę jej zdolności kredytowej z możliwością spłat.

Opracowanie *Wieloletniej Prognozy Finansowej* jest wieloetapowe, na który składają się następujące etapy:

1. Zebranie wiedzy o faktach:
zawarte umowy kredytowe, harmonogramy spłat, realizowane przedsięwzięcia, programy, projekty, zadania, oraz umowy przekraczające rok budżetowy.

1. Zebranie danych historycznych niezbędnych do prognozowania dochodów i wydatków.
2. Opracowanie prognozy dochodów i wydatków.
3. Symulacja poziomu spłaty zaciągniętego zadłużenia z uwzględnieniem tego, które jest planowane do zaciągnięcia na planowane do realizacji przedsięwzięcia.
4. Zbilansowanie *WPF*,
5. Analiza ryzyka.

Podstawowa zasada w trakcie konstruowania *WPF* jest prowadzenie równoległe prac nad uchwałą budżetową w celu zapewnienia ich wzajemnej zgodności. Wartości przyjęte w *WPF* i uchwale budżetowej muszą być zgodne, co najmniej w zakresie wyniku budżetu i związanych z nimi kwot przychodów i rozchodów i długu.

Prezentowany projekt *Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Łobzenica* jest zgodny z projektem budżetu 2014 oraz prognozą budżetową na lata następne.

WPF jest sporządzana na okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat. W przypadku Gminy Łobzenica uległ wydłużeniu, ponieważ nie może być krótszy niż okres, na który zostały przyjęte limity wydatków wieloletnich i spłaty kredytów. Prezentowany projekt *WPF* został sporządzony na okres 2014 – 2024.

Artykuły 226-232 *Ustawy* precyzują warunki, jakie musi spełnić wieloletnia prognoza finansowa i określają zawartość projektu uchwały.

Zgodnie z *Ustawą* podstawowe elementy prognozy finansowej to dochody i wydatki w podziale na bieżące i mająt-

kowe oraz wynik budżetu. Przedstawia się w niej informacje o przeznaczeniu nadwyżki bądź sposobie sfinansowania deficytu budżetowego.

Dalsze elementy to przychody i rozchody budżetu, które uwzględniają dług zaciągnięty oraz planowany do zaciągnięcia. Ostatnią prognozowaną pozycją jest kwota długu, w tym relacja zadłużenia opisana w art. 243 *Ustawy* oraz sposób sfinansowania spłaty zadłużenia.

Metodyka zastosowana przy sporządzeniu projektu *Wieloletniej Prognozy Finansowej* została przedstawiona w uproszczony sposób na poniższym schemacie:

- + Dochody ogółem
- Wydatki bieżące (bez obsługi długu)
- + Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych powiększona o wolne środki
- = ŚRODKI DO DYSPOZYCJI NA OBSŁUGĘ DŁUGU I WYDATKI MAJĄTKOWE
- Spłata i obsługa długu (raty + odsetki)
- = ŚRODKI DO DYSPOZYCJI NA WYDATKI MAJĄTKOWE
- Wydatki majątkowe
- = Nadwyżka / deficyt środków finansowych
- + Ewentualne kredyty / pożyczki / obligacje
- = WYNIK FINANSOWY BUDŻETU

Zadania i kompetencje Gminy wynikają z przepisów ustaw: z dnia 8 marca 1990 roku, do których należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Ustawy mają charakter obowiązkowy, nakładają też obowiązek wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, pomocy społecznej, na podstawie porozumień z innymi samorządami z nimi zawartych.

W celu wykonywania zadań Gmina utworzyła jednostki organizacyjne, a także zawiera umowy z innymi podmiotami

np. organizacjami pozarządowymi. Przy wyborze ofert niezbędnym czynnikiem jest efektywne wykorzystanie zasobów tych organizacji i stowarzyszeń. Gmina realizuje drobne zadania w ramach inicjatyw lokalnych.

Zasady planowania, pozyskiwania i wydatkowania środków niezbędnych do realizacji zadań reguluje Ustawa o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 roku. Podstawowa zasadą to dokonywanie wydatków publicznych w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

W załączniku Nr 3 do projektu *uchwały* opisano się przedsięwzięcia.

Opinia do projektu uchwały w sprawie WPF regionalna izba obrachunkowa (RIO) wydaje ze szczególnym uwzględnieniem, zwraca uwagę na przestrzeganie przepisów Ustawy dotyczących uchwalania i wykonywania budżetów w następnych latach, na które zaciągnięto i zamierza się zaciągnąć zobowiązania.

RIO przedstawia też odrębną opinię w sprawie prawidłowości kwoty długu jednostki samorządu terytorialnego, wynikającej z planowanych i zaciągniętych zobowiązań.

Podstawowym warunkiem jest zachowanie relacji określonej przez wskaźnik obsługi zadłużenia.

Jednym z głównych celów przygotowania wieloletniej prognozy finansowej jest umożliwienie weryfikacji długookresowej stabilności finansowej Gminy, przez którą należy rozumieć zdolność do obsługi zobowiązań i utrzymania płynności finansowej w długiej perspektywie.

WPF jest dokumentem strategicznym i priorytetowym, wytycza kierunki rozwoju Gminy, poprzez długoplanowe ujęcie potrzeb.

Pomimo trudności, jakie wiążą się z przewidywaniem sytuacji finansowej Gminy

w perspektywie wieloletniej, najkorzystniejszym jest tworzenie warunków do prowadzenia racjonalnej i zrównoważonej polityki finansowej. Planowanie wieloletnie umożliwia kompleksową ocenę kondycji finansowej Gminy w dłuższej perspektywie, zachęca do koncentracji zasobów, oraz unikania rozproszenia zasobów na realizację zamierzeń o znikomym znaczeniu.

Poprzez prezentowanie w przejrzysty i jasny sposób następstw budżetowych obecnie podejmowanych decyzji, planowanie wieloletnie pomoże ujawniać

potencjalne problemy finansowe, z jakimi mogą być skonfrontowane budżety konstruowane w latach następnych. Przedłożona prognoza wskazuje, że podobnie jak inne samorządy, Gmina Łobżenica będzie miała niskie możliwości zapewnienia środków na wkład własny w perspektywie finansowej UE 2014 – 2024.

Metodologia przygotowania *Wieloletniej Prognozy Finansowej (WPF)* oparta została na technice badania zdolności kredytowej Gminy i możliwości ich spłat. W pierwszym rzędzie wielkości dochodów bieżących oraz kwoty wydatków bieżących, niezbędnych do zabezpieczenia funkcjonowania Gminy.

Przewidywane wielkości dochodów majątkowych, przeznaczone zostają na finansowanie inwestycji . Brak ujemnego wyniku,

po zsumowaniu środków na finansowanie inwestycji oraz środków planowanych do uzyskania ze sprzedaży majątku, wskazywał na potrzebę korzystania z zewnętrznych źródeł finansowania w formie kredytu. Złożono wnioski o dotacje na przedsięwzięcie – „ budowa ulic i chodników po kanalizacji „ o środki z bezzwrotne, ale na dzień sporządzania projektu nie dysponujemy wiedzą o załatwieniu wniosku, stąd zało-

żono kredyt na sfinansowanie tego zadania. W przypadku otrzymania jakiegokolwiek kwoty pomocy bezzwrotnej kredyt zostanie pomniejszony o uzyskana kwotę.

Ustawa o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. definiuje okres, na jaki sporządza się wieloletnią prognozę finansową jako okres trwania najdłuższego planowanego do realizacji przedsięwzięcia lub planowany okres spłaty długu. Nie istnieje obowiązek sporządzania wszystkich elementów wieloletniej prognozy finansowej na okres spłaty długu, o ile wykracza on poza okres czterech lat (rok budżetowy oraz trzy kolejne lata budżetowe). Jednak obowiązek prezentowania

dla tego okresu wskaźników, o których mowa w art. 243 *Ustawy*, powoduje konieczność planowania takich wielkości jak dochody ogółem, dochody bieżące, sprzedaż majątku i wydatki bieżące (bez kosztów obsługi długu).

Brak możliwości ustalenia zasad kształtowania się pewnych wskaźników

makroekonomicznych zdecydował o przyjęciu założenia, że wielkości budżetowe

prognozowane zostały przeliczone o wskaźnik 2%. Jest on najbardziej przybliżony do wzrostu wskaźnika inflacyjnego.

W przypadku dochodów przyjęto podział w/g źródeł i przeliczono w WPF. Dodatkowo w WPF zostały wprowadzone wyliczenia wielkości do: dochody podatkowe – o 2,5% udziały w podatkach PIT i CIT, subwencje i dotacje, dochody majątkowe). Założono wzrost dochodów minimalnie większy od lat pozostałych w 2015 roku ponieważ na terenie gminy ma powstać farma wiatrowa, która wygeneruje dochód do budżetu. Patrząc na dalsze lata tj. od 2016 do końca prognozy to wzrost dochodów jest założony realnym wzrostem, wyważony dający możliwość realnego realizowania planowanych zadań.

Założenia Makroekonomiczne

Gmina działa w określonej rzeczywistości gospodarczej. Sytuacja ekonomiczna wpływa w sposób bezpośredni i pośredni na poziom dochodów oraz wydatków samorządu. Dane ekonomiczne określające zdarzenia ekonomiczne mają zasadniczy i decydujący wpływ na kierunki jej rozwoju. Czynniki te pozwolą na realną prognozę finansową w horyzoncie kilku lat. Założenia makroekonomiczne mają tu szczególne znaczenie dla oszacowania wpływów z tytułu udziału w podatkach PIT i CIT, oraz subwencji i dotacji, a także wszystkie źródła dochodów własnych.

W dniu 30 kwietnia 2013 roku Rada Ministrów przyjęła zaktualizowany Wieloletni Plan Finansowy

Państwa na lata 2013 – 2016 . Dokument zawiera założenia polityki finansowej, która będzie wdrażana w najbliższych latach. W czerwcu 2013 roku Rada Ministrów przyjęła założenia do Budżetu Państwa 2014. Założono wzrost PKB w 2013 roku o 1,5%, 2,5% w 2014 roku, 3,8% w 2015 roku oraz 4,3% w 2016 roku. W roku 2014 na poziom PKB zasadniczy wpływ będą miały dynamika PKB.

Zmniejszy się absorpcja funduszy unijnych co spowoduje ograniczenie inwestycji publicznych w porównaniu z latami 2010 - 2012.

PROGNOZA PODSTAWOWYCH ZAŁOŻEŃ MAKROEKONOMICZNYCH W LATACH 2013 – 2016.

Wyszczególnienie	2013 rok	2014 rok	2015 rok	2016 rok
PKB w ujęciu realnym [dynamika]	101,5	102,5	103,8	104,3
PKB w cenach bieżących [mld zł]	1 642,9	1 721,5	1 829,8	1 955,6
Średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych [%]	101,6	102,4	102,5	102,5
Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec roku [%]	13,8	13,8	13,3	12,8
Realny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej [dynamika]	101,2	101,0	102,1	102,7
Import UE, dynamika	101,5	104,6	104,8	104,8

Dochody budżetu w latach 2014 – 2024 z podziałem na dochody bieżące i dochody majątkowe wykazane zostały w pozycji 1 i 1.1 załącznika WPF. Głównymi źródłami dochodów bieżących, które mają najistotniejszy wpływ na gospodarkę finansową Gminy, to: dochody podatkowe, subwencje oraz udziały w podatkach – PIT i CIT.

Zgodnie z zapisami *Ustawy z 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego* na dochody tych jednostek składają się trzy podstawowe elementy:

- a) dochody własne (podatki, opłaty, dochody z majątku miasta,
- b) udziały w dochodach budżetu państwa – PIT i CIT,
- c) dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe miasta,
- d) darowizny na rzecz miasta, dochody z kar pieniężnych, grzywien, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych ,
- e) udział w dochodach uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku zadań zleconych ustawami,
- f) dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego, inne),
- g) dotacje z budżetu państwa.

Dochodami wyżej wymienionych jednostek mogą być także:

- a) środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi,
- b) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej,

Na wielkość dochodów budżetowych Gminy w poszczególnych latach wymienionych w WPF będą miały następujące źródła:

- a) udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa tj. wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych i fizycznych,
- b) subwencje i dotacje na działalność związaną z realizacją zadań własnych i zleconych,
- c) podatki i opłaty lokalne,
- d) dochody z majątku

W dochodach podatkowych głównym źródłem jest podatek od nieruchomości, w roku 2014 założono wzrost stawek podatkowych o wskaźnik inflacji. W latach następnych, mając na uwadze spowolnienie gospodarcze, zachowano znaczną ostrożność proponując dochody z tego źródła w przybliżeniu do roku 2014. Ponadto podatek rolny od osób prawnych i fi-

zycznych ma też duży wpływ na dochody budżetu Gminy. W roku 2012, 2013 i na 2014 Rada Miejska zastosowała obniżkę stawki od wielkości podanej przez GUS.

Dochodami najbardziej odzwierciedlającymi koniunkturę gospodarczą są dochody z podatków bezpośrednich: PIT – podatek dochodowy od osób fizycznych oraz CIT – podatek dochodowy od osób prawnych. Poziom dochodów w, w poszczególnych latach, z tytułu udziałów w PIT i CIT przyjęto na podstawie prognoz wykonania budżetu Miasta za rok 2013 przyjmując w kolejnych latach nieznaczny ich wzrost. Wielkość na 2014 rok z PIT – podatek dochodowy od osób fizycznych przyjęto na podstawie decyzji Ministra Finansów ST3/4820/10/2013 (wzrost w 2014 roku w stosunku do roku 2013 o 150 597,00 zł),

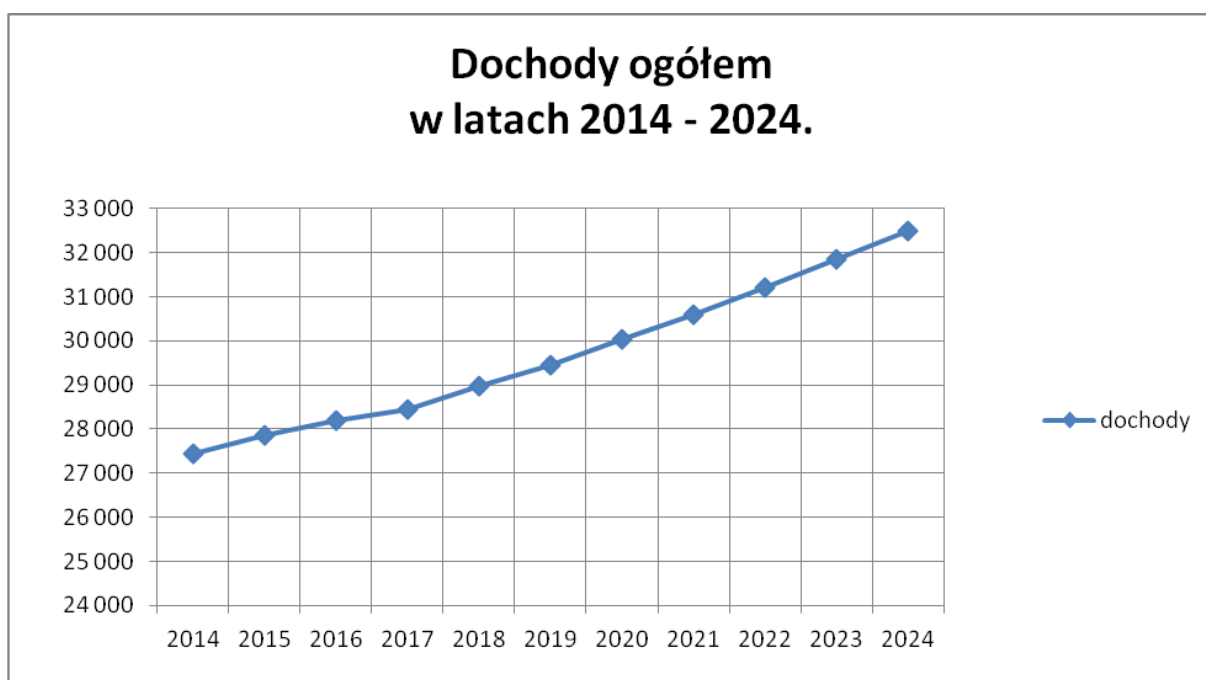
Dochody majątkowe w latach 2014 – 2024 współfinansujące realizację przedsięwzięć inwestycyjnych pochodzą z:

- a) pozyskanych funduszy środków europejskich:
- b) sprzedaży majątku na poziomie 1 050 000,00 zł w roku 2014, w 2015 r. – 200 000 zł, w 2016 r. – 170 000,00 zł, w 2017 r. – 100 000,00 zł, w 2018 r. 80 000,00 zł, a w następnych latach prognozuje się utrzymanie równomiernego poziomu w związku z wyczerpaniem w większości zasobów komunalnych gminy przeznaczonych do zbycia. Rok 2014 założenie sprzedaży nieruchomości oraz lokali i po części gruntów (zgodnie z poniższym zestawieniem). W latach od roku 2015 sprzedaż dotyczyć będzie w przeważającej części gruntów, których gmina jest właścicielem.

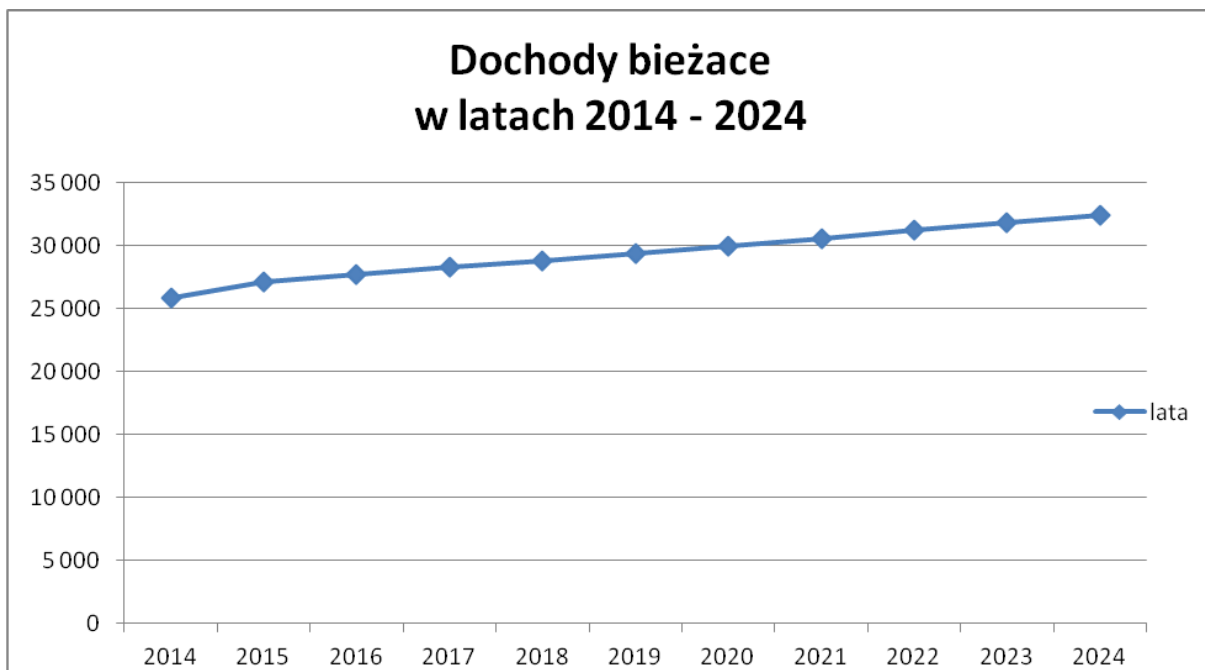
Planowana sprzedaż mienia komunalnego w roku 2014r.

Lp.	Nieruchomość planowana do sprzedaży	Szacowany dochód [netto] w tys. zł
1	Łobżenica, ul. Sportowa 23 (1 lokal mieszkalny - przy założeniu maksymalnej bonifikaty i jednorazowej zapłaty)	12
2	Łobżenica, ul. Sportowa 28 (4 lokale mieszkalne)	42
3	Łobżenica, ul. Złotowska 12 (3 lokali mieszkalnych - przy założeniu maksymalnej bonifikaty i jednorazowej zapłaty)	22
4	Szczerbin 22 (1 lokal mieszkalny - przy założeniu maksymalnej bonifikaty i jednorazowej zapłaty)	12
5	Dziegciarnia 16 (1 lokal mieszkalny - przy założeniu maksymalnej bonifikaty i jednorazowej zapłaty)	12
6	Dźwierzno Małe 18 (5 lokali mieszkalnych - przy założeniu maksymalnej bonifikaty)	80
7	Łobżenica ul. Złotowska 31 (4 lokale użytkowe)	286
8	Liszkowo, działka zabudowana nr 113/1	52
9	Trzeboń działka niezabudowana nr 148	34
10	Liszkowo, działka niezabudowana nr 92	100
11	Luchowo, dwie działki niezabudowane nr 381/10, 381/11	14
12	Kruszki, działka niezabudowana nr 21	12
13	Łobżenica, ul. Wyrzyska 11 (1 lokal mieszkalny i 1 lokal użytkowy)	112
14	Łobżenica, ul. Złotowska 23B (4 lokale mieszkalne - przy założeniu maksymalnej bonifikaty i jednorazowej zapłaty)	120
15	Łobżenica, ul. Wyrzyska 3 (4 lokale mieszkalne - przy założeniu maksymalnej bonifikaty i jednorazowej zapłaty)	40
16	Łobżenica, Dźwierzno Wielkie 5 (4 lokale mieszkalne - przy założeniu maksymalnej bonifikaty i jednorazowej zapłaty)	100
	Ogółem planowana sprzedaż w 2014 roku.	1050

Plan dochodów budżetowych zarówno bieżących jak i wielkości dochodów majątkowych przedstawiono na poniższych wykresach Nr: 1 i 2.

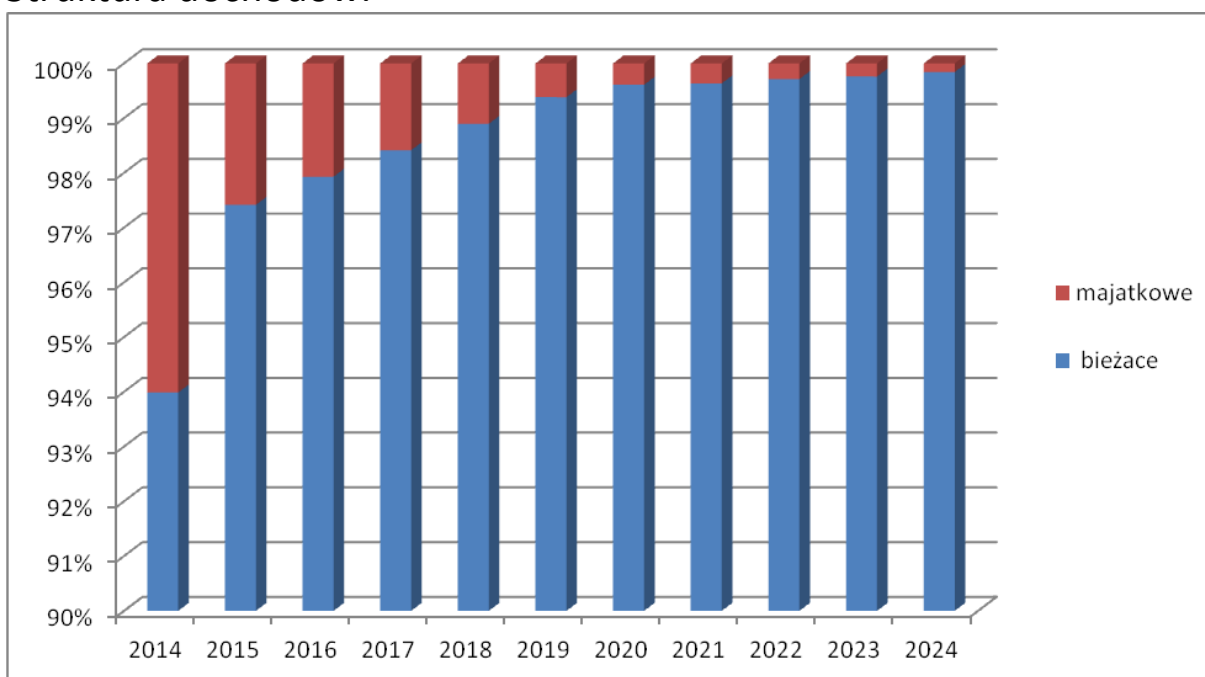

Wykres Nr: 1

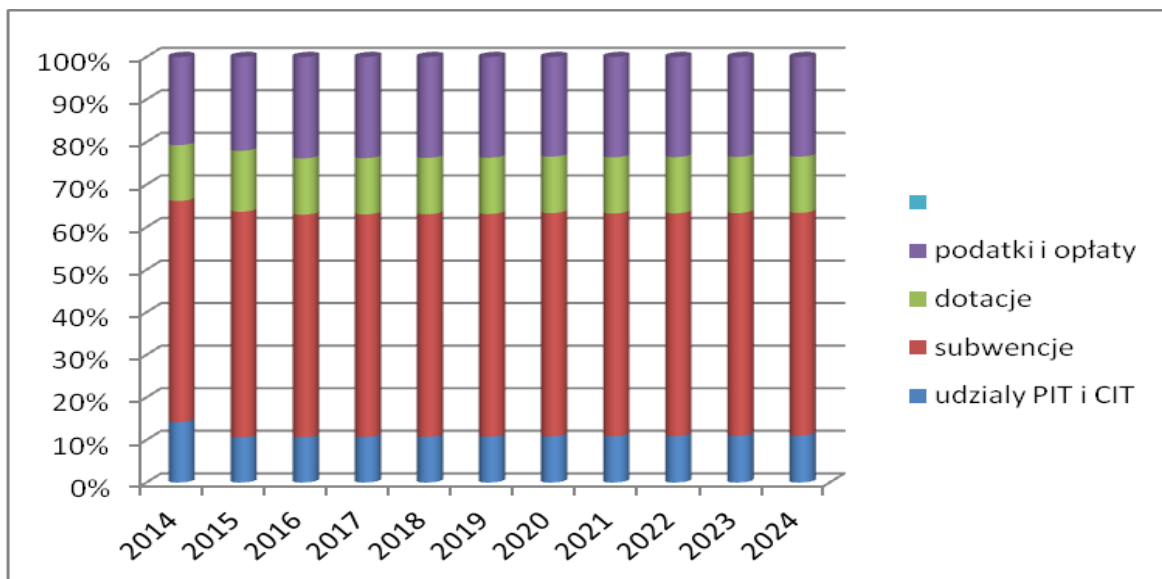
Wykres Nr: 2

Struktura dochodów.

Wykres Nr: 3

Podział dochodów na źródła

Wykres Nr: 4

Wydatki opracowane zostały w podziale na wydatki bieżące i majątkowe.

W kolejnej kategorii Wieloletniej Prognozy Finansowej, jakim jest dług Gminy uwzględnia:

- przyczyny zaciągania długu,
- maksymalny poziom zadłużenia i okresu spłaty,
-

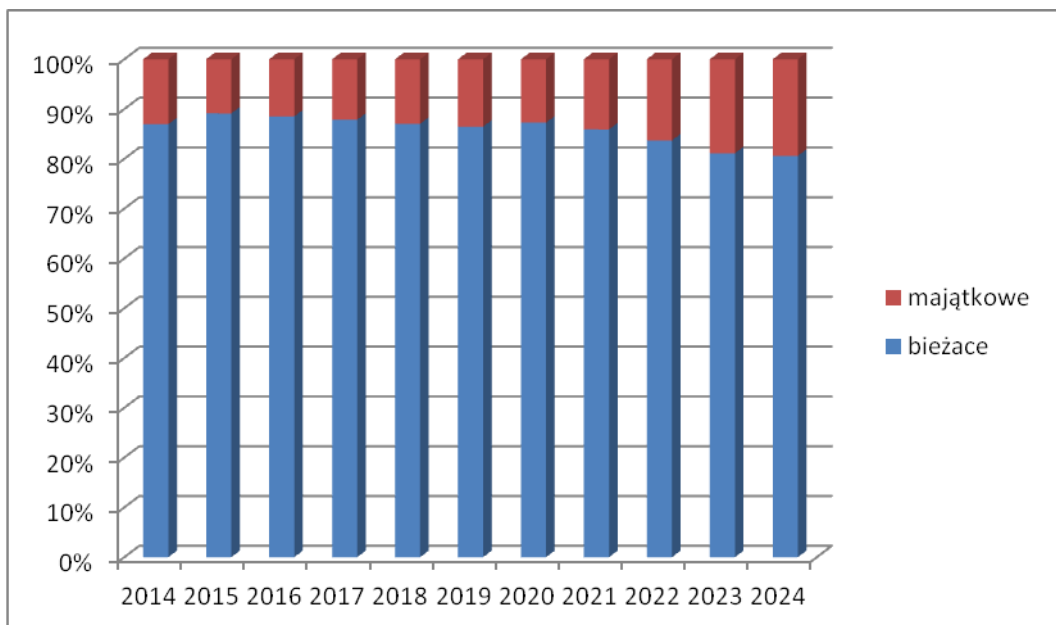
Wydatki w latach 2014 – 2024, podane zostały z wyszczególnieniem wydatków bieżących oraz wydatków majątkowych, wykazane w pozycji 2, 2.1 i 2.2 załącznika WPF.

Podstawą do planowania wydatków bieżących (bez kosztów obsługi długu) oraz wydatków majątkowych na 2014 rok i lata następne są:

- założenia do budżetu Państwa na 2014 rok.

- b). programy i zadania kontynuowane latach poprzednich,
  - c). zapewniające ciągłość działania i rozwój gminy.
- Uwzględniając powyższe do planowania wydatków bieżących w latach 2014 - 2017 przyjęto następujące założenia:
- a) łączny poziom wydatków bieżących nie może przekraczać kwoty dochodów bieżących,
  - b) utrzymanie poziom 2014 roku w latach następnych wydatków bieżących z uwzględnieniem przewidywanych przez Państwo podwyżek dla nauczycieli wydatków na edukację, ponieważ warunkuje to zmniejszania się liczby uczniów, a zwiększenie dofinansowania zadań z zakresu pomocy społecznej, wykorzystanie zaleceń opracowanej dla gminy strategii oświaty, która wytycza kierunki działania, a co za tym idzie obniżenie wydatków bieżących,
  - c) zapewnienie finansowania dla kontynuowanych i nowych programów w różnych sferach,
  - d) ograniczenie wydatków do poziomu gwarantującego prawidłową realizację ustawowych zadań,
  - e) zapewnienie finansowania programów i projektów unijnych kontynuowanych i nowych.

Poziom wydatków bieżących i majątkowych w latach 2014 – 2024 pokazany został w formie graficznej.

Wykres Nr: 5

Największą część wydatków bieżących (wyłączając koszty obsługi długu) stanowią wydatki na oświatę. Znaczącą sferą wydatkową jest dział pomoc społeczna, która w związku z pogłębiającym się kryzysem gospodarczym i biedą wymaga ogromnych nakładów finansowych.

Wydatki bieżące z tytułu kosztów obsługi długu w planowanych i prognozowanych latach naliczono i zaplanowano od wielkości zaciągniętych i planowanych do zaciągnięcia kredytów i pożyczek.

Wydatki te występują w dwóch pozycjach:

- 1) poz. załącznika 2.1.3 – wydatki na obsługę długu,
- 2) poz. załącznika 5.1 – spłaty rat kapitałowych

Odsetki od kredytów bankowych oraz obligacji komunalnych zostały obliczone od planowanego poziomu zadłużenia na koniec roku poprzedniego, przy założeniu, że stopa procentowa dla zobowiązań w PLN - WIBOR 3M (tak jak zawarto w umowach).

Wydatki majątkowe w latach 2014 - 2024 zaplanowano w oparciu o następujące założenia:

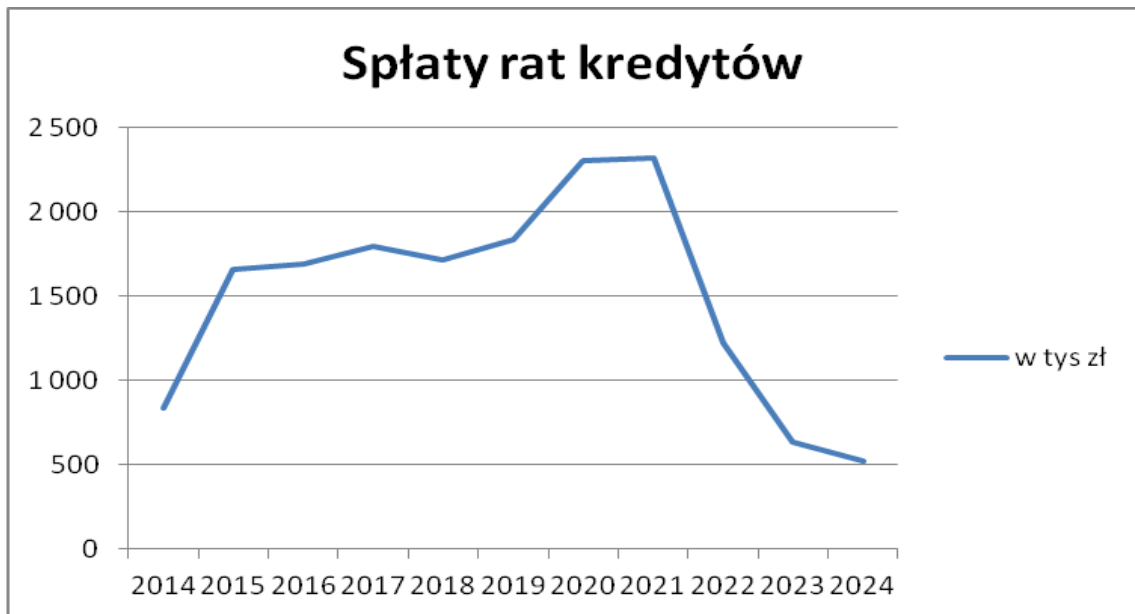
- a) łączny poziom wydatków majątkowych nie może przekraczać kwoty wynikającej z analizy zdolności kredytowej,
- b) skorelowanie poziomu wydatków majątkowych z prognozowanymi dochodami majątkowymi
- c) oraz przychodami budżetu Gminy,
- d) realizacja przedsięwzięć majątkowych z udziałem środków europejskich, dla których zawarte zostały umowy o ich dofinansowanie.
- e) poziom wydatków majątkowych w poszczególnych latach w części przedsięwzięć inwestycyjnych powiązany jest z dochodami majątkowymi na ich współfinansowanie.

Wieloletnie planowanie finansowe jest co najmniej czteroletnią prognozą: dochodów własnych i zewnętrznych, przychodów, wydatków majątkowych i bieżących oraz rozchodów. Jest to plan działania określający sposoby finansowania oraz kolejność realizacji zadań.

Wieloletni plan finansowy:

- określa bezpieczny poziom zadłużenia,
- określa wielkość niezbędnych wydatków operacyjnych oraz wydatków przeznaczonych na obsługę i spłatę bieżących i planowanych zobowiązań,
- określa kwotę wolnych środków, które mogą być przeznaczone na inwestycje,
- usprawnia zarządzanie finansami.

Głównym celem jest stałe poszukiwanie i pozyskiwanie dodatkowych źródeł finansowania; możliwości pokrywania wydatków z innych źródeł finansowania co w istotny sposób decydować będzie o ujęciu proponowanych zadań do realizacji,

Wykres Nr: 6

Ustawa o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 roku. Ustawa wprowadza następujące zapisy dotyczące zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego:

Jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe na:

- 1) pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego,*
- 2) finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego,*
- 3) spłatę wcześniej zaciągniętych pożyczek i kredytów,*
- 4) wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. (art. 89.1).*

Płynność finansowa oznacza posiadanie w danym momencie środków niezbędnych do pokrycia zaplanowanych wydatków i rozchodów. Niezbędnym jest monitorowanie płynności poprzez:

- a) działania polegające na zwiększaniu dochodów (poprzez poprawę

- ściągalności należności),
- b) obniżanie wydatków lub pozyskiwanie środków.
- c). Istotnym instrumentem zapewniającym utrzymanie płynności bieżącej w roku budżetowym jest kredyt w rachunku bieżącym. Rada Miejska corocznie ustala w uchwale budżetowej limit zobowiązań z tytułu kredytów na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu, upoważniając jednocześnie organ wykonawczy do ich zaciągania. Gmina Łobzenica do tej pory nie korzystała z tego uprawnienia.